

ISSN 2411-345X (Print)
ISSN 2415-7198 (Online)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

**МІЖНАРОДНІ
ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ:
НАУКОВІ ПОШУКИ
І ЗНАХІДКИ**

МІЖВІДОМЧИЙ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЗАСНОВАНИЙ 1991 р.

Випуск 31

Київ – 2022

Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 31: міжвідомчий збірник наукових праць. Головний редактор Степан Віднянський. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2022. 339 с.

У збірнику наукових праць висвітлюються актуальні питання всесвітньої історії і міжнародних відносин, а також теоретичні, методологічні та джерелознавчі проблеми історичної науки. Спеціальну рубрику присвячено важливим аспектам російсько-української війни 2014–2022 рр. в геополітичному контексті, зокрема, акцентується увага на значенні реалізації європейського та євроатлантичного вибору України як запоруки забезпечення її державного суверенітету й територіальної цілісності та важливого чинника європейської і світової системи безпеки.

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України, протокол № 6 від 29 листопада 2022 р.

Редакційна колегія:

Степан Віднянський, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут історії України НАН України (*головний редактор*);

Оксана Іваненко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Інститут історії України НАН України (*відповідальний секретар*);

Олег Бажан, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доцент, Інститут історії України НАН України;

Євгеній Бевзюк, доктор історичних наук, доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Геннадій Боряк, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут історії України НАН України;

Микола Вегеш, доктор історичних наук, професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Мирослав Волощук, доктор історичних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Любіца Гарбульова, кандидат історичних наук, доцент, Пряшівський університет (Пряшів, Словачька Республіка);

Наталія Городня, доктор історичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Андрій Грубінко, доктор історичних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Станіслав Конечни, кандидат історичних наук, доцент, Інститут суспільних наук Словачької академії наук (Кошице, Словачька Республіка);

Андрій Кудряченко, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»;

Олександр Лисенко, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

Андрій Мартинов, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

Ірина Матяш, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

Дмитро Миколенко, доктор історичних наук, доцент, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна;

Дорота Міхалюк, доктор габлітований, професор, Університет Миколая Коперника (Торунь, Республіка Польща);

Ян Рихлік, доктор габлітований, професор, Карловий університет (Прага, Чеська Республіка);

Міхал Шмігель, кандидат історичних наук, доцент, Університет Матея Бела (Банська Бистриця, Словачька Республіка).

Р е ц е н з е н т и:

Віктор Даниленко, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут історії України НАН України;

Олександр Рубльов, доктор історичних наук, професор, Інститут історії України НАН України;

Ігор Годоров, доктор історичних наук, професор, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: 04.02.2003 р., серія КВ № 6938.

Збірник включено до «Переліку наукових фахових видань України» (Наказ МОН України № 1188 від 24.09.2020 р. «Історичні науки», категорія «Б»).

Реєстрація в міжнародних базах даних: Centrum Otwartej Nauki (CeON) (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Akademia Nauk i Konferencja Rektorów Akademyckich Szkół Polskich); ERIH PLUS; Google Scholar; Slavic Humanities Index (Canada); The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (Polska Akademia Nauk, Akademie Věd České Republiky, Magyar Tudományos Akadémia, Slovenská Akadémia Vied); the Library of Science; Ulrich's Periodicals Directory (USA).

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 500, Київ, Україна, 01001
тел. +38 044 279 8704, факс +38 044 279 6362, e-mail: vsesvit_vid@ukr.net

Веб-сайти видання: <http://mzu.history.org.ua/index.php/MZU>
<https://mzu44.webnode.com.ua>

© Інститут історії України НАН України, 2022
© Автори статей, 2022

International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings. Issue 31: Interagency collected scientific papers. Ed. by Stepan Vidnyanskyj. Kyiv: Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine, 2022. 339 p.

The collection of scientific papers covers current issues of world history and international relations, as well as theoretical, methodological and source problems. A special section is devoted to important aspects of the 2014–2022 Russia-Ukraine war in the geopolitical context. In particular, it focuses on the importance of implementing Ukraine’s European and Euro-Atlantic choice as a guarantee of its state sovereignty and territorial integrity, as well as an important factor in the European and global security system.

Recommended for publication by the Academic Senate of the Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, Protocol No. 6, November 29, 2022.

E d i t o r i a l   b o a r d :

Stepan Vidnyanskyj, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine (*Editor-in-chief*);

Oksana Ivanenko, PhD in History, Senior Researcher, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine (*Executive Secretary*);

Oleh Bazan, PhD in History, Senior Researcher, Associate Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Evgen Bevzyuk, Doctor of History, Associate Professor, Uzhhorod National University;

Hennadii Boriak, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Natalia Gorodnia, Doctor of History, Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv;

Lubica Harbuľová, PhD in History, Associate Professor, Prešov University (Prešov, the Slovak Republic);

Andriy Hrubinko, Doctor of History, Professor, West Ukrainian National University;

Stanislav Konečný, PhD in History, Associate Professor, Institute of Social Sciences of the Slovak Academy of Sciences (Košice, the Slovak Republic);

Andriy Kudryachenko, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, the State Institution “Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine”;

Oleksandr Lysenko, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Andriy Martynov, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Iryna Matiash, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Dorota Michaluk, Doctor Habilitatus, Professor UMK, Nicolaus Copernicus University (Toruń, the Republic of Poland);

Dmytro Mykolenko, Doctor of History, Associate Professor, V.N. Karazin Kharkiv National University;

Jan Rychlík, Doctor Habilitatus, Professor, Charles University (Prague, the Czech Republic);

Michal Šmigel', PhD in History, Associate Professor, Matej Bel University (Banska Bystrica, the Slovak Republic);

Mykola Vehesh, Doctor of History, Professor, Uzhhorod National University;

Myroslav Voloshchuk, Doctor of History, Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.

Reviewers:

Viktor Danylenko, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Oleksandr Rubliov, Doctor of History, Professor, Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine;

Ihor Todorov, Doctor of History, Professor, Uzhhorod National University.

Certificate on the state registration for the printed media: 04.02.2003, "KV" No. 6938.

Inclusion in the List of the academic publications of Ukraine: the Order No.1188, dated from September 24, 2020, of the Ministry of Education and Science of Ukraine ("History", Category "B").

Registration in the international databases: Centrum Otwartej Nauki (CeON) (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego, Polska Akademia Nauk i Konferencja Rektorów Akademyckich Szkół Polskich); ERIH PLUS; Google Scholar; Slavic Humanities Index (Canada); The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (Polska Akademia Nauk, Akademie Věd České Republiky, Magyar Tudományos Akadémia, Slovenská Akadémia Vied); the Library of Science; Ulrich's Periodicals Directory (USA).

Address of the editorial office: 4, Mykhailo Hrushevskiyi Street, office 500, Kyiv, 01001, Ukraine
Tel. +38 044 279 87 04, fax +38 044 279 63 62, e-mail: vsesvit_vid@ukr.net

The publication websites: <http://mzu.history.org.ua/index.php/MZU>
<https://mzu44.webnode.com.ua>

© Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine, 2022
© The authors of the papers, 2022

З М І С Т

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ГЕОПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ

- Степан Віднянський.** Україна — Європейський Союз: новий етап взаємовідносин в умовах російсько-української війни 2014–2022 рр..... 10
- Антоніна Козирська.** Республіка Польща в Раді Безпеки Організації Об'єднаних Націй (2018–2019) і українське питання 38
- Борис Гуменюк.** Українська дипломатія під час Національно-визвольної війни України: есе історика-міжнародника й дипломата..... 62
- Ян Рихлік.** Роздуми відомого чеського історика про агресію Росії проти України на сторінках другого видання книги «Історія України» (Прага, 2022) та у зв'язку з проведенням XXIII Міжнародного конгресу історичних наук (Познань, РП, 21–27 серпня 2022 р.) 71

УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

- Ольга Ковалевська.** Повсякденне життя та політична діяльність родини Орликів у контексті міжнародних відносин першої чверті XVIII ст..... 77
- Oksana Ivanenko.** Public Life of Poles Through the Prism of Surveillance by Repressive Structures of the South-Western Region of the Russian Empire on the Eve of the First World War 95
- Ірина Шандра.** Адміністрування експорту українського вугілля до Османської імперії (кінець XIX — початок XX ст.) 112
- Igor Vehesh, Mykola Vehesh.** Subversive Activities of Hungarian and Polish Sabotage Groups in Carpathian Ukraine (1938–1939) 130
- Владислава Піскіжова.** До проблеми збереження й популяризації культурної (мовної) спадщини надзоровських греків у незалежній Україні..... 153

ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

- Андрій Мартинов.** Понятійний апарат семіотики новітньої європейської історії..... 168
- Ярослава Верменич.** Дихотомія «Центр-Периферія» в системі просторових структур глобалізованого світу 183
- Ірина Матяш.** Український дипломатичний архів як джерело дослідження діяльності Консульства Японії в Одесі в міжвоєнний період 202

ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

- Дмитро Миколенко.** Обрання на болгарський престол Фердинанда Кобурга у громадсько-політичному й науковому дискурсі Російської імперії 229
- Artem Hrachov.** Louis Mallet in the Crosshairs of “The Times”: Criticism of Actions of the British Diplomacy in Constantinople at the Beginning of the First World War..... 242

Dorota Michaluk. Rywalizacja polityczna o Białoruś w latach 1917–1919 między białoruskimi socjalistami a bolszewikami. Powstanie Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej.....	255
Іван Вовканич, Ігор Шніцер. Політична криза у Словаччині 1947 року	285
Ольга Котляр, Євгеній Бевзюк. Гельсінські угоди: урок загальноєвропейського процесу	301

НАШІ ЮВІЛЯРИ

Віталій Андрейко, Оксана Іваненко. До 60-річчя доктора історичних наук, професора УжНУ, члена редакційної колегії нашого збірника наукових праць Євгенія Володимировича Бевзюка.....	322
Peter Švorc. Doc. PhDr. Ľubica Harbul'ová, CSc., šesťdesiatročná (до ювілею кандидатки історичних наук, доцентки, членкині редакційної колегії нашого збірника наукових праць Любїци Гарбульової).....	326
Степан Віднянський, Микола Олашин. До 60-річного ювілею доктора історичних наук, професора, члена редакційної колегії нашого збірника наукових праць Миколи Миколайовича Вегеша	331

CONTENTS

RUSSIAN-UKRAINIAN WAR: GEOPOLITICAL CONTEXT

- Stepan Vidnyanskyj.** Ukraine — European Union: a New Phase of Relations in the Context of the 2014–2022 Russia — Ukraine War 10
- Antonina Kozyrskya.** The Republic of Poland in the United Nations Security Council (2018–2019) and the Ukrainian Question..... 38
- Borys Humeniuk.** Ukrainian Diplomacy During Ukraine’s War of National Liberation: an Essay by a Historian and Diplomat..... 62
- Jan Rychlík.** Reflections of a Famous Czech Historian About Russia’s Aggression Against Ukraine on the Pages of the Second Edition of the Book “History of Ukraine” (Prague, 2022) and on the Occasion of the XXIII International Congress of Historical Sciences (Poznań, the Republic of Poland, August 21–27, 2022)..... 71

UKRAINE IN INTERNATIONAL RELATIONS

- Olga Kovalevska.** Daily Life and Political Activity of the Orlik Family in the Context of International Relations in the First Quarter of the 18th Century 77
- Oksana Ivanenko.** Public Life of Poles Through the Prism of Surveillance by Repressive Structures of the South-Western Region of the Russian Empire on the Eve of the First World War 95
- Iryna Shandra.** Administration of Ukrainian Coal Exports to the Ottoman Empire (Late 19th and Early 20th Centuries)..... 112
- Igor Vehesh, Mykola Vehesh.** Subversive Activities of Hungarian and Polish Sabotage Groups in Carpathian Ukraine (1938–1939) 130
- Vladyslava Piskizhova.** Towards the Preservation and Promotion of the Cultural (Linguistic) Heritage of the North Azovian Greeks in Independent Ukraine..... 153

THEORETICAL, METHODOLOGICAL AND SOURCE ISSUES IN HISTORICAL SCIENCE

- Andriy Martynov.** The Conceptual Apparatus of Semiotics of Modern European History 168
- Yaroslava Vermenych.** Center-Periphery Dichotomy in the System of Spatial Structures of the Globalized World 183
- Iryna Matiash.** Ukrainian Diplomatic Archive as a Source of Research on the Activities of the Japanese Consulate in Odessa in the Interwar Period 202

WORLD HISTORY ISSUES

- Dmytro Mykolenko.** Election of Ferdinand Coburg to the Bulgarian Throne in the Socio-Political and Scientific Discourse of the Russian Empire 229
- Artem Hrachov.** Louis Mallet in the Crosshairs of “the Times”: Criticism of Actions of the British Diplomacy in Constantinople at the Beginning of the First World War..... 242

<i>Dorota Michaluk.</i> The Political Rivalry for Belarus Between Belarusian Socialists and Bolsheviks in 1917–1919. The Establishment of the Socialist Soviet Republic of Belarus.....	255
<i>Ivan Vovkanych, Ihor Shnitser.</i> Political Crisis in Slovakia in 1947.....	285
<i>Olga Kotlyar, Evgen Bevzyuk.</i> The Helsinki Agreements: a Lesson From the General European Process.....	301

OUR JUBILEES

<i>Vitaliy Andrejko, Oksana Ivanenko.</i> For the 60th Anniversary of Doctor of History, Professor of Uzhhorod National University, a Member of Our Yearbook Editorial Board Evgen Bevzyuk.....	322
<i>Peter Švorc.</i> For the Anniversary of PhD in History, Associate Professor, a Member of Our Yearbook Editorial Board Lubica Harbuľová.....	326
<i>Stepan Vidnyanskyj, Mykola Olashyn.</i> For the 60th Anniversary of a Member of Our Yearbook Editorial Board, Doctor of History, Professor Mykola Vehesh.....	331